Lieta Nr. C 71191820
Lietvedības Nr. C-1918-20/13

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā

Valmierā, 2020.gada 12.oktobrī

Vidzemes rajona tiesa, tiesnesis Didzis Līdacis, rakstveida procesā izskatīja civillietu, SIA "KALNA TOMĒNI" prasību par īpašuma tiesību uz nekustamo īpašumu atzīšanu, lietā ar atbildētāju Latvijas Republikas Finanšu ministriju un trešo personu Smiltenes novada domi.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītājs SIA "KALNA TOMĒNI" (turpmāk prasītājs) cēla tiesā prasību pret atbildētāju Latvijas Republikas Finanšu ministriju atzīt prasītājam:

1) īpašuma tiesības uz ieilguma pamata uz nekustamo īpašumu - būvju īpašumu "/Nosaukums A/" ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā;

2) īpašuma tiesības uz ieilguma pamata uz nekustamo īpašumu - būvju īpašumu "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/.

[1.1] Prasības pieteikumā (l.l.4-11) norādīts, ka 2003.gada 6.augustā starp Valkas rajona paju sabiedrību "Smiltene" un SIA "KALNA TOMĒNI" (turpmāk tekstā arī Prasītāja) noslēgts pirkuma līgums Nr.030608, ar kuru SIA "KALNA TOMĒNI" iegādājusies kalti "/Nosaukums D/" un kautuvi, /adrese A/, ar šķūni /Nosaukums E/.

[1.1.1] No Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" mantas inventarizācijas saraksta uz 2003.gada 1.jūliju secināms, ka pirkuma maksa par kalti "/Nosaukums D/" sastādījusi 67,98 LVL jeb 96,73 EUR, bet pirkuma maksa par kautuvi, /adrese A/, ar šķūni /Nosaukums E/ sastādījusi 251,21 LVL jeb 357,44 EUR.

[1.1.2] Tajā pašā laikā no pirkuma līguma pielikumā esošā nekustamā mantas saraksta redzams, ka kaltes "/Nosaukums D/" vērtība norādīta 3000 LVL jeb 4268,62, bet kautuves, /adrese A/, ar šķūni Tiltlejas vērtība norādīta 2000 LVL jeb 2845,74 EUR.

[1.1.3] No 2003.gada 6.augusta pirkuma līguma Nr.030608 1.5.punkta secināms, ka Prasītāja ir pilnībā norēķinājusies ar paju sabiedrību par iegādāto nekustamo īpašumu, proti, gan par kalti "/Nosaukums D/", gan kautuvi ar šķūni /Nosaukums E/.

[1.2] Ar Uzņēmumu reģistra 2005.gada 23.marta lēmumu izdarīts ieraksts Uzņēmumu reģistra žurnālā par Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene", reģistrācijas numurs 43903000825, darbības izbeigšanu.

[1.3] Valsts zemes dienesta (VZD) Vidzemes reģionālās nodaļas 2006.gada 6.decembra kadastra izziņā Nr.10D-1V1/410 kā nekustamā īpašuma "/Nosaukums I/", kas atrodas Smiltenes pagastā, ar kadastra numuru /numurs D/, tiesiskais valdītājs norādīta SIA "KALNA TOMĒNI". No izziņas secināms, ka lauku saimniecības nedzīvojamā ēka "/Nosaukums I/" (ar kadastra apzīmējumu /numurs A/) atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs D/.

[1.3.1] No VZD kadastra informācijas par būvi ar kadastra apzīmējumu /numurs A/redzams, ka uz būvi īpašumtiesības nav reģistrētas. Būves nosaukums - /Nosaukums A/, kuras galvenais lietošanas veids - lauksaimniecības nedzīvojamās ēkas.

[1.3.2] No šīs pašas informācijas redzams, ka būve ar kadastra apzīmējumu /numurs A/atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs D/.

[1.3.3] Lai gan no VZD kadastra informācijas par būvi redzams, ka būves nosaukumi ir atšķirīgi, taču no būvei piešķirtā kadastra apzīmējuma secināms, ka būve ar nosaukumu "/Nosaukums A/" ir tā pati būve, kuru uz 2003.gada 6.augusta pirkuma līguma Nr.030608 pamata ir iegādājusies Prasītāja no Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene".

[1.4] VZD Vidzemes reģionālās nodaļas 2006.gada 9.novembra kadastra izziņā Nr.10D- 1V1/375 kā nekustamā īpašuma /adrese A/, ar kadastra numuru /numurs F/, tiesiskais valdītājs norādīta SIA "KALNA TOMĒNI". No izziņas secināms, ka nekustamā īpašuma sastāvā ir 2 būves, proti, rūpnieciskās ražošanas ēka ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un nedzīvojama ēku palīgēka ar kadastra apzīmējumu /numurs C/.

[1.4.1] Abas būves atrodas pēc adreses /adrese A/.

[1.4.2] No VZD kadastra informācijas par būvi ar kadastra apzīmējumu /numurs B/redzams, ka uz būvi īpašumtiesības nav reģistrētas. Būves nosaukums - /Nosaukums B/, kuras galvenais lietošanas veids - rūpnieciskās ražošanas ēkas.

[1.4.3] No VZD kadastra informācijas par būvi ar kadastra apzīmējumu /numurs C/redzams, ka uz būvi īpašumtiesības nav reģistrētas. Būves nosaukums - /Nosaukums C/.

[1.4.4] No VZD informācijas par būvēm redzams, ka būves ar kadastra apzīmējumiem /numurs B/un /numurs C/ atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs H/.

[1.5] Ar Smiltenes novada domes 2010.gada 30.septembra lēmumu (protokols Nr.13 21.§.) Prasītājai pārtrauktas zemes lietošanas tiesības uz pastāvīgā lietošanā piešķirto zemi zem būves "/Nosaukums I/".

[1.5.1] Kā zemes vienības tiesiskais vadītājs noteikta Smiltenes novada dome.

[1.5.2] 2011.gada 25.maijā starp Smiltenes novada domi un Prasītāju noslēgts lauku apvidus zemes nomas līgums par zemes 0,26 ha nomu. No minētā līguma redzams, ka iznomātais zemes gabals pirms tā iznomāšanas atradies SIA "KALNA TOMĒNI" pastāvīgā lietošanā un uz iznomātās zemes vienības atrodas būve – kalte.

[1.5.3] No VZD kadastra datiem redzams, ka zeme zem ēkām ar kadastra apzīmējumiem /Nosaukums B/ un /numurs C/ pēc adreses /adrese A/, atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs H/, kura piekritīga Smiltenes novada domei.

[1.6] No likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 31 .panta secināms, ka gadījumā, kad juridiskā persona ēkas (būves)

ieguvusi darījuma rezultātā, tās šā likuma 21.-23.pantā noteiktajā kārtībā ierakstāmas zemesgrāmatā uz juridiskās personas vārda, pārbaudot atsavinātāja īpašuma tiesības, līdz tās nepārprotami pierādītas.

[1.6.1] Minētā likuma 27.pants nosaka, ka ēku (būvju) atrašanās juridiskās personas bilancē (grāmatvedības pamatlīdzekļu uzskaitē) pati par sevi nerada īpašuma tiesības.

[1.6.2] Savukārt minētā likuma 28.panta 3.punkts un 4.punkts paredz, ka ēkas (būves) ierakstāmas zemesgrāmatā, pamatojoties uz darījuma aktu par ēku (būvju) iegūšanu vai tiesas spriedumu.

[1.6.3] Saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 16.panta trešo daļu likumā noteiktajā kārtībā spriedums ir saistošs tiesai, izskatot citas lietas, kas saistītas ar šo lietu.

[1.7] Kā jau iepriekš norādīts, tad prasītāja SIA "KALNA TOMĒNI" būvi "/Nosaukums A/" (iepriekš "/Nosaukums I/") ar kadastra apzīmējumu /numurs A/; būvi "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un būvi "šķūnis" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, ieguvusi atsavināšanas darījuma rezultātā, proti, būves Prasītājai atsavinājusi uz pirkuma līguma brīdi būvju īpašniece Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene", kuras pamatlīdzekļu inventāra sarakstā ēkas (būves) atradušās. Tādejādi faktiski konstatējams, ka šobrīd konkrētā situācija, kas liedz Prasītājai reģistrēt īpašuma tiesības zemesgrāmatā, izveidojusies tā apstākļa dēļ, ka Prasītājas rīcībā nav tiešu pierādījumu, ka būves bijušas Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" īpašumā, kaut arī dokumentos atspoguļots, ka paju sabiedrība būves atsavinājusi Prasītājai.

[1.7.1] Konkrētajā gadījumā ir jāņem vērā, ka visus padomju varas gadus ēkas kā civilo tiesību objekts bija atdalīts no zemes, kura bija valsts īpašumā, tāpēc īpašuma tiesību sakārtošana, ēku un zemes apvienošana vienā nekustamā īpašumā ir ilgstošs un sarežģīts process. Izskatāmā lieta, no īpašuma tiesību aspekta vērtējot, ir tāda, kas uzskatāmi raksturo īpašuma tiesību reformu atjaunotajā neatkarīgajā Latvijā un ar to saistītās problēmas. Latvijas PSR civilkodekss, kas bija spēkā līdz Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma atjaunošanai, paredzēja tādu īpašuma formu kā kooperatīvo organizāciju un to apvienību, tostarp, paju sabiedrību, īpašumu. Rīcību ar šādu mantu noteica paju sabiedrības statūti un tā tika iedalīta pamatfondos un apgrozāmos fondos jeb līdzekļos. Līdz ar to mantas iekļaušana organizācijas pamatfondos nozīmēja arī tās piederību attiecīgajai organizācijai, kas no mūsdienu spēkā esošo tiesību aktu viedokļa ir nepietiekams pamats īpašuma tiesību korroborācijai.

[1.7.2] Vienlaicīgi Prasītāja norāda, ka ar Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu civillietā Nr.C71208418 ir konstatēts, ka uz 2003.gadu paju sabiedrības mantas inventarizācijas sarakstā esošā manta bilances vērtībā bija atzīstama par šai sabiedrībai piederošo mantu likuma "Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 4. un 19.panta izpratnē.

[1.7.3] No šī paša sprieduma redzams, ka Kolēģijas ieskatā norādīto būvju atsavināšana 2003.gadā prasītājai pēc būtības nav pretrunā tolaik spēkā esošā likuma "Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 19.panta jēgai un būtībai. Minētajā pantā noteikts, ja sabiedrības dalībnieki vēlas izmantot patstāvīgā uzņēmējdarbībā kādu no mantas inventarizācijas sarakstā iekļautajiem objektiem, pārņemot šo objektu savā īpašumā par sarakstā noteikto vērtību, viņiem par to jāpaziņo sabiedrības institūcijai. Ja uz nošķiramo objektu pretendē tikai viens sabiedrības dalībnieks, norēķinu līdzekli izvēlas, vienojoties ar sabiedrību, tomēr, ja dalībnieks vēlas un ja viņa daļu nominālvērtība ir pietiekama, viņam ir tiesības norēķināties vienīgi ar savām kapitāla daļām, pārņemot no sabiedrības attiecīgās kredītsaistības, kas attiecas uz šīm kapitāla daļām. Nošķirot uzņēmumu pamatražošanu apkalpojošos objektus (darbnīcas, graudu kaltes u.c.), jāveido ieinteresēto pamatražotāju (klientu) kooperatīvās sabiedrības, kuru pamatkapitālu veido un kurās līdzdalību nodrošina privatizētā uzņēmuma kapitāla daļas.

[1.7.4] Minētais spriedums saistīts ar Prasītāju un tās 2003.gada 6.augustā ar Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" noslēgto pirkuma līgumu Nr.030608.

[1.7.5] Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" mantas inventarizācijas sarakstā atradās arī būve "/Nosaukums A/" (iepriekš "/Nosaukums I/") ar kadastra apzīmējumu /numurs A/; būve "/Nosaukums A/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un būve "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/.

[1.7.6] Ar 2003.gada 6.augusta pirkuma līgumu Nr.030608, kas noslēgts starp Valkas rajona paju sabiedrību "Smiltene" un Prasītāju tika atsavinātas gan augstāk norādītās būves, gan būves, kuras norādītas civillietā Nr.C71208418.

[1.7.7] Līdz ar to, atbilstoši likuma "Par tiesu varu" 16.panta trešajai daļai, nav šaubu, ka Valkas rajona paju sabiedrībai "Smiltene" bija tiesības atsavināt būves ar kadastra apzīmējumiem /numurs A/, /numurs B/ un /numurs C/, un ka starp pusēm noslēgtais pirkuma līgums ir tiesīgi noslēgts un Prasītāja ir veikusi samaksu par iegādātajām būvēm.

[1.7.8] Pēc Prasītājas rīcībā esošajām ziņām nevienai citai personai, izņemot SIA "KALNA TOMĒNI", nav jebkādas tiesības attiecībā uz prasības pieteikumā norādītajām būvēm, proti, būvi "/Nosaukums A/" (iepriekš "/Nosaukums I/") ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagasta, Smiltenes novadā; būvi "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un būvi "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/.

[1.7.8] Kā secināms no prasības pieteikumam pievienotajiem dokumentiem, tad arī Smiltenes novada domei nav nekādu prasību pret nekustamo īpašumu būvi "/Nosaukums A/" (iepriekš "/Nosaukums I/") ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā; būvi "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un būvi "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/, tieši pretēji, no rakstveida pierādījumu kopuma secināms apstāklis, ka pašvaldība ar savām darbībām ir atzinusi Prasītāju par nekustamā īpašuma īpašnieku, ko apliecina fakts, ka pašvaldība, ir noslēgusi lauku apvidus zemes nomas līgumu un izrakstījusi maksāšanas paziņojumus par nekustamā īpašuma nodokli.

[1.7.9] Ņemot vērā augstāk minēto secināms, ka uz prasības iesniegšanas brīdi nepastāv strīds par īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu būvi "/Nosaukums A/" (iepriekš "/Nosaukums I/") ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā; būvi "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un būvi "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/. Turklāt kā jau norādīts iepriekš, tad neviena cita persona visu šo gadu laikā nekad nav pieteikusi īpašuma tiesības uz nekustamo būvju īpašumu.

[1.8] Konkrētajā gadījumā ir iestājušies visi nosacījumi, lai Prasītāja nekustamo īpašumu - būvju īpašumu "/Nosaukums A/" (iepriekš "/Nosaukums I/") ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā, kā arī būvju īpašumu "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/, iegūtu uz ieilguma pamata (Civillikuma 998.panta izpratnē). Proti:

1) priekšmets, ko var iegūt ar ieilgumu - nekustamais būvju īpašums "/Nosaukums A/", nekustamais būvju īpašums "/Nosaukums B/" un "/Nosaukums C/";

2) tiesisks pamats - 2003.gada 6.augusta pirkuma līgums Nr.030608;

3) valdītāja laba ticība - Prasītāja būves ir valdījusi kopš to iegādāšanās brīža;

4) nepārtraukts valdījums - no 06.08.2003. konstatējams nepārtraukts valdījums;

5) noteiktā laika notecējums - kopš būves atrodas Prasītājas valdījumā, ir pagājuši 16 gadi, proti, vairāk nekā desmit gadi, kas ir ieilguma iestāšanās termiņš (Civillikuma 1024.panta izpratnē);

6) lietas īpašnieka tiesiska iespēja izlietot savu tiesību uz lietu - nepastāv neviens no Civillikuma 1025.-1029.pantā noteiktajiem tiesiskajiem

šķēršļiem, kas liegtu Prasītājai kā nekustamā īpašuma īpašniecei izlietot savu tiesību uz nekustamo īpašumu - būvju īpašumu "/Nosaukums A/" (iepriekš "/Nosaukums I/") ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā, kā arī būvju īpašumu "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/.

[1.8.1] Ar ieilgumu iegūstamais priekšmets ir nekustams īpašums - būves ar kadastra apzīmējumiem /numurs A/, /numurs B/ un /numurs C/. Visus šos gadus, kopš Prasītāja iegādājusies būves, tā tās ir valdījusi labā ticībā un valdījums ir bijis nepārtraukts. Konkrētajā lietā ir konstatējams, ka Prasītājas valdījumā būves atradušās vairāk kā desmit gadus pēc kārtas un nav zināmi nekādi Šķēršļi, kas nepieļautu to iegūšanu īpašumā. Prasītāja visu šo laiku būves uzturējusi kārtībā, apsaimniekojusi, izmantojusi.

[1.8.2] Ņemot vērā augstāk minēto faktisko apstākļu izklāstu un prasības pieteikumam pievienotos pierādījumus ir secināms, ka nekustamais īpašums - būvju īpašumu "/Nosaukums A/" (iepriekš "/Nosaukums I/") ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā, kā arī nekustamais īpašums - būvju īpašums "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/, ir uzskatāms par priekšmetu, ko var iegūt ar ieilgumu.

[1.8.3] Juridiskajā literatūrā atzīts, ka (..) īpašuma iegūšana ar ieilgumu jau tāpēc ir domāta, lai ar laika ritumu novērstu dažādus darījuma trūkumus un tāpēc šeit ir atkāpes no vispārējiem principiem (..) (A.Grūtups, E.Kalniņš - Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. īpašums. Otrais papildinātais izdevums, Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002,148.lpp.).

[1.8.4] Kā norādīts Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012. gada 8.februāra sprieduma lietā Nr.SKC-28/2012 tēzē, tad (..) Prasība par nekustamā īpašuma tiesību atzīšanu uz ieilguma pamata vienmēr tiek vērsta pret lietas formālo īpašnieku, kurš nerealizē savas īpašnieka tiesības, ar mērķi savas (prasītāja/ieguvēja) uz ieilguma pamata iegūtās tiesības ievest zemesgrāmatā. Prasības apmierināšanas gadījumā tiesa ar savu spriedumu vienīgi konstatē un sankcionē prasītāja uz iesēdējuma (ieilguma) pamata jau iegūtās tiesības un dod iespēju ievest zemesgrāmatās ieguvēja valdīšanas pamatu.(..)

[1.9] Civillikuma 930.panta piezīme nosaka, ka nekustamas bezīpašnieka lietas piekrīt valstij. Ņemot vērā minēto, lietā kā atbildētāja pieaicināma Latvijas Republikas Finanšu ministrija.

[1.9.1] Savukārt tā kā nekustamais īpašums atrodas Smiltenes novada pašvaldības teritorijā, Smiltenes novada domei piekritīga zeme, uz kuras atrodas būves un teorētiski pašvaldības tiesības varētu tikt aizskartas, ja tiesa apmierinātu Prasītājas prasību par īpašuma tiesību atzīšanu, tad lietā kā trešā persona pieaicināma arī Smiltenes novada dome.

[1.9.2] Tā kā atbildētāja Finanšu ministrija ar savām darbībām nekādā veidā nav veicinājusi radušos situāciju, kad Prasītājai tiesas ceļā ir jālūdz atzīt tai īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu - būvju īpašumu "/Nosaukums A/" (iepriekš "/Nosaukums I/") ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā, kā arī nekustamo īpašumu - būvju īpašumu "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/, un līdz ar to nav aizskārusi Prasītājas tiesības vai likumīgās intereses, tad Prasītāja apņemas segt visus izdevumus, kas saistīti ar lietas izskatīšanu, tajā skaitā valsts nodevu samaksu un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumu samaksu.?

[1.10] Mediācijas process pirms vēršanās tiesā nav izmantots un faktiski konkrētajā lietā mediācijas process nav iespējams.

[1.11] Prasība pamatota ar likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 22., 27.pantu 28.panta 3. un 4.punktu, 31.pantu, likuma "Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 4. un 19.pantu likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 16.pantu, Civillikuma 1., 3., 994., 998., 999., 1006., 1007., 1011., 1013., 1018., 1024., 1030.pantu, 1031.panta otro daļu, 1060.pantu, likuma "Par tiesu varu" 16.panta trešo daļu, Civilprocesa likuma 25.panta pirmās daļas 1.punktu, 29.panta pirmo daļu, 127.panta pirmo daļu, 128. un 129.pantu.

[2] Atbildētājs iesniedza tiesā rakstveida paskaidrojumus par prasības pieteikumu (l.l.122-124).

[2.1] Atbildētājs prasību neatzīst.

[2.2] Prasītāja norāda, ka būves "/Nosaukums A/", "/Nosaukums B/" un "/Nosaukums C/" ar 2003.gada 6.augusta pirkuma līgumu Nr.030608 ir nopirkusi no Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" (turpmāk – Līgums).

[2.3] Likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 31.pantā noteikts, ka tad, „Ja juridiskā persona ēkas (būves) ieguvusi darījuma rezultātā, tās šā likuma 21.-23.pantā noteiktajā kārtībā ierakstāmas zemesgrāmatā uz juridiskās personas vārda, pārbaudot atsavinātāja īpašuma tiesības, līdz tās ir nepārprotami pierādītas (būvniecība, pašvaldības vai valsts īpašums, reģistrācija likumā noteiktās iestādēs). Savukārt minētā likuma pārejas noteikumu 3.punkta 1.apakšpunktā paredzēts, ka „Šā likuma 21.panta noteikumi nav piemērojami (atsavināšanas līgums nevar būt par pamatu ieguvēja īpašuma tiesību nostiprināšanai), ja nekustamais īpašums nav bijis ierakstīts zemesgrāmatā un atsavināšanas līgums par:

1) ēkām (būvēm) noslēgts pēc 2000.gada 1.janvāra, izņemot 3. un 4.apakšpunktā minētās ēkas (būves);

2) dzīvokļu īpašumiem noslēgts pēc 2001.gada 1.janvāra;

3) privatizējamām ēkām (būvēm) noslēgts pēc 2002.gada 1.janvāra;

4) to uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) ēkām (būvēm), kuri ar tiesas spriedumu atzīti par maksātnespējīgiem, ir noslēgts pēc 2002.gada 1.janvāra."

[2.3.1] No minētā izriet, ka Prasītājai nav tiesību būves ierakstīt zemesgrāmatā uz sava vārda. Bez tam Prasītāja savas īpašuma tiesības uz būvēm nav pierādījusi arī ar prasību un tai pievienotajiem dokumentiem.

[2.4] Līguma 1.2.punktā norādīts, ka "Pārdevējam Īpašums pieder, pamatojoties uz mantas inventarizācijas sarakstu (pielikums Nr.1) uz 2003.gada 01.jūliju".

[2.5] Likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 27.pants noteic, ka ēku (būvju) atrašanās juridiskas personas bilancē (grāmatvedības pamatlīdzekļu uzskaitē) pati par sevi nerada īpašuma tiesības.

[2.5.1] No minētā izriet, ka Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" īpašuma tiesības uz būvēm nav pierādītas.

[2.6] Līguma 1.5.punktā norādīts, ka "Šī līguma nosaukto pirkuma summu Pircējs ir pilnībā samaksājis Pārdevējam. Ar šo summu pircējs sedz pārdevēja parādsaistību summu.".

[2.6.1] No minētā izriet, ka Prasītājai darījuma kopsummas apmērā bija jāsedz pārdevēja parādsaistības. No lietas materiāliem nav konstatējams fakts, ka Prasītāja ir segusi Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" parādsaistības, kas atbilda darījuma pirkuma maksai, jo tiesā nav iesniegti attiecīgi pierādījumi.

[2.6.2] Turklāt pat tajā gadījumā, ja Prasītāja patiešām būtu samaksājusi pirkuma maksu (tajā skaitā par iepriekš norādītajām būvēm) Valkas rajona paju sabiedrībai "Smiltene" nebija tiesības pārdot būves "/Nosaukums A/", "/Nosaukums B/" un "/Nosaukums C/", jo tās nebija paju sabiedrības īpašums.

[2.7] Saskaņā ar Informatīvā izdrukā no Kadastra Informācijas sistēmas teksta datiem norādīto "/Nosaukums B/" (kadastrālā vērtība 8227,00 *euro*) uzsākta ekspluatēt 1907.gadā, bet "/Nosaukums C/" (kadastrālā vērtība 590,00 *euro*) uzsākts ekspluatēt 1960.gadā, un minētās būves atrodas uz zemes vienības /adrese A/, (kadastra apzīmējums /numurs H/) 0,3227 ha platībā, kuras statuss ir rezerves zemes fonds.

[2.8] Zemes pārvaldības likuma 17.panta pirmā daļa paredz, ka rezerves zemes fondā ieskaitīto zemes gabalu un īpašuma tiesību atjaunošanai

neizmantoto zemes gabalu valdītājs ir attiecīgā vietējā pašvaldība līdz brīdim, kad Ministru kabinets izdod rīkojumu par to ierakstīšanu zemesgrāmatā uz valsts vārda vai tie tiek ierakstīti zemesgrāmatā uz vietējās pašvaldības vārda.

[2.9] Savukārt būve "/Nosaukums A/" (kadastrālā vērtība 6270,00 *euro*) uzsākta ekspluatēt 1890.gadā un tā atrodas uz Smiltenes novada pašvaldībai piederošas zemes vienības /Nosaukums I/(kadastra apzīmējums /numurs D/) 0,2600 ha platībā.

[2.10] Minētais pierāda to, ka būves "/Nosaukums A/", "/Nosaukums B/" un "/Nosaukums C/" nebija Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" īpašums, jo paju sabiedrība ēku ekspluatācijas uzsākšanas laikā nebija nodibināta. Proti, Valkas rajona paju sabiedrība "Smiltene", reģ. Nr.43903000825, tika reģistrēta Uzņēmumu reģistrā 1992.gada 14.martā. Citi paju sabiedrībai īpašuma tiesību uz būvēm pierādoši dokumenti lietā nav.

[2.11] Civillikuma 1415.pants noteic, ka neatļauta un nepieklājīga darbība, kuras mērķis ir pretējs reliģijai, likumiem vai labiem tikumiem, vai kura vērsta uz to, lai apietu likumu, nevar būt par tiesiska darījuma priekšmetu; tāds darījums nav spēkā.

[2.12] No minētā secināms, ka Līgums nav spēkā un Valkas rajona paju sabiedrība "Smiltene" ar to ir centusies pārdot sev nepiederošu mantu. Būves "/Nosaukums A/", "/Nosaukums B/" un "/Nosaukums C/" ir valstij piekrītošas, pamatojoties uz Civillikuma 930.panta piezīmi kā nekustamas bezīpašnieka lietas.

[3] Prasītājs iesniedza tiesā rakstveida atsauksmi par atbildētāja rakstveida paskaidrojumiem (l.l.146-148).

[3.1] Atbildētāja paskaidrojumā atsaucoties uz likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 27. un 31.pantā noteikto, kā arī minētā likuma Pārejas noteikumu 3.punkta 1.apakšpunktu, norāda, ka Prasītājai nav tiesību būves ierakstīt zemesgrāmatā uz sava vārda.

[3.1.1] Var piekrist Atbildētājai, ka ēku (būvju) atrašanās juridiskas personas bilancē (grāmatvedības pamatlīdzekļu uzskaitē) pati par sevi nerada īpašuma tiesības. Taču, jau prasības pieteikumā Prasītāja ir atzīmējusi, ka konkrētajā gadījumā ir jāņem vērā, ka visus padomju varas gadus ēkas kā civilo tiesību objekts bija atdalīts no zemes, kura bija valsts īpašumā, tāpēc īpašuma tiesību sakārtošana, ēku un zemes apvienošana vienā nekustamā īpašumā ir ilgstošs un sarežģīts process. Izskatāmā lieta, no īpašuma tiesību aspekta vērtējot, ir tāda, kas uzskatāmi raksturo īpašuma tiesību reformu atjaunotajā neatkarīgajā Latvijā un ar to saistītās problēmas. Latvijas PSR civilkodekss, kas bija spēkā līdz Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma atjaunošanai, paredzēja tādu īpašuma formu kā kooperatīvo organizāciju un to apvienību, tostarp, paju sabiedrību, īpašumu. Rīcību ar šādu mantu noteica paju sabiedrības statūti un tā tika iedalīta pamatfondos un apgrozāmos fondos jeb līdzekļos. Līdz ar to mantas iekļaušana organizācijas pamatfondos nozīmēja arī tās piederību attiecīgajai organizācijai, kas no mūsdienu spēkā esošo tiesību aktu viedokļa ir nepietiekams pamats īpašuma tiesību koroborācijai.

[3.1.2] Turklāt, konkrētajā gadījumā ir jāņem vērā, ka spēkā stājies Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu civillietā Nr.C71208418. Civillietā Nr.C71208418 ir atzīts, ka uz 2003.gadu paju sabiedrības mantas inventarizācijas sarakstā esošā manta bilances vērtībā bija atzīstama par šai sabiedrībai piederošo mantu likuma "Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 4. un 19.panta izpratnē. Proti, spriedumā ir konstatēts un atzīts, ka Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene", kuras pamatlīdzekļu inventāra sarakstā ēkas (būves) atradušās, ir šo ēku (būvju) īpašniece.

[3.1.3] No Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" mantas inventarizācijas saraksta redzams, ka tajā iekļauts arī būvju īpašums "/Nosaukums A/" ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā, un būvju īpašums "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/. Līdz ar to, pretēji Atbildētājas paskaidrojumā norādītajam, Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" īpašuma tiesības uz būvēm ir pierādītas, jo saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 16.panta trešo daļu likumā noteiktajā kārtībā spriedums ir saistošs tiesai, izskatot citas lietas, kas saistītas ar šo lietu.

[3.2] No Atbildētājas paskaidrojuma secināms, ka Atbildētāja apšauba faktu par pirkuma līgumā noteiktās pirkuma summas samaksu.

[3.2.1] Kā jau prasības pieteikumā norādīts un kā redzams no lietas materiāliem, tad ar 2003.gada 6.augusta pirkuma līgumu Nr.030608, kas noslēgts starp Valkas rajona paju sabiedrību "Smiltene" un Prasītāju tika atsavinātas gan augstāk norādītās būves (būvju īpašums "/Nosaukums A/" ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā, un būvju īpašums "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/un "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/, kas atrodas pēc adreses /adrese A/), gan būves, kuras norādītas civillietā Nr.C71208418.

[3.2.2] Ar Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu civillietā Nr.C71208418 ir konstatēts, ka par norēķinu līdzekli abas puses ir izvēlējušās konkrētā summā pārņemt paju sabiedrības parādsaistības, ko pilnībā apliecināja arī lieciniece /pers. M/ un kas atbilst lietā iesniegtā pirkuma līguma Nr.030608 1.5.punktam.

[3.2.3] Šāds tiesas konstatējums atbilst arī faktiskajai situācijai, jo Prasītāja ir segusi visas Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" parādsaistības, tajā skaitā parādsaistības, kuras paju sabiedrībai bija pret valsti.

[3.2.4] Līdz ar to, atbilstoši likuma "Par tiesu varu" 16.panta trešajai daļai, Prasītāja ir pierādījusi, ka veikusi samaksu par iegādātajām būvēm.

[4] Trešā persona Smiltenes novada dome rakstveida paskaidrojumus par prasības pieteikumu nav iesniegusi.

[5] 2020.gada 1.aprīlī Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", laidienā Nr.65, (l.l.142) publicēts paziņojums par attiecīgo lietu, nosakot trīs mēnešu termiņu iebildumu pret prasību iesniegšanu tiesā.

[5.1] Iebildumi, pamatojoties uz publikāciju, tiesā nav iesniegti.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, iepazinusies ar prasības pieteikumu, atbildētāja rakstveida paskaidrojumiem par prasības pieteikumu un lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem un izvērtējusi visu kopumā, atzīst, ka prasība ir apmierināma pilnīgi.

[7] Prasītājs cēla tiesā prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz:

1) nekustamo īpašumu - būvju īpašumu "/Nosaukums A/" ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, kas atrodas Smiltenes pagastā, Smiltenes novadā (turpmāk Kalte);

2) nekustamo īpašumu - būvju īpašumu "/Nosaukums B/" ar kadastra apzīmējumu /numurs B/(turpmāk Kautuve) un "/Nosaukums C/" ar kadastra apzīmējumu /numurs C/(turpmāk Šķūnis), kas atrodas pēc adreses /adrese A/.

[7.1] Prasītājs norāda, ka Kalti, Kautuvi un Šķūni ieguva pamatojoties uz 2003.gada 6.augustā starp Valkas rajona paju sabiedrību "Smiltene" un prasītāju noslēgto pirkuma līgumu Nr.030608 (l.l.19-25) (turpmāk Pirkuma līgums). Prasītājs par iegūtajiem nekustamajiem īpašumiem pilnībā norēķinājies.

[7.1.1] Saskaņā ar Pirkuma līgumu prasītājs nopirka paju sabiedrībai "Smiltene" piederošo kustamo mantu un nekustamos īpašumus, darījumu kopsumma 32875,80 Ls. Norādīts, ka pārdevējam īpašums pieder, pamatojoties uz mantas inventarizācijas sarakstu (pielikums Nr.1) uz 2003.gada 1.jūliju. Cita starpā norādīts uz līguma pielikumu Nr.4 , kurā iekļauta nekustamā manta tieši līgumā norādītajā vērtībā 18500 Ls, t.sk., nekustamā manta - kautuve, šķūnis /Nosaukums E/ un kalte /Nosaukums D/. Pirkuma līguma 1.5.punktā norādīts, ka līgumā nosaukto pirkuma summu pircējs ir pilnībā

samaksājis un ar šo summu pircējs sedz pārdevēja parādsaistību summu. Līguma 2.1.punktā norādīts, ka īpašums pāriet pircējam ar dienu, kad parakstīts līgums, un pircējs pārņem nopirkto īpašumu tā atrašanās vietā paju sabiedrībā "Smiltene" Smiltenes pagasta Brutuļos.

[7.2] No Valkas rajona paju sabiedrības "Smiltene" mantas inventarizācijas saraksta uz 2003.gada 1.jūliju secināms, ka pirkuma maksa par kalti "/Nosaukums D/" sastādījusi 67,98 LVL jeb 96,73 EUR, bet pirkuma maksa par kautuvi, /adrese A/, ar šķūni /Nosaukums E/ sastādījusi 251,21 LVL jeb 357,44 EUR.

[8] Civilprocesa likuma 96.panta otrajā daļā noteikts, ka fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

[8.1] Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2019.gada 21.oktobrī izskatīja lietu Nr.C71208418, lietas arhīva Nr. CA-0152-19/4, SIA "Kalna Tomēni" prasībā pret Latvijas Republikas Finanšu ministriju, lietā ar trešo personu Smiltenes novada domi, par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu – būvēm.

[8.1.1] Kolēģija secināja, ka uz 2003.gadu paju sabiedrības mantas inventarizācijas sarakstā esošā manta bilances vērtībā atzīstama par šai sabiedrībai piederošo mantu likuma "Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 4.un 19.panta izpratnē. Tādejādi kolēģijas ieskatā apelācijas sūdzībā izteiktais iebildums, ka lietā nav pierādīta strīdus objekta piederība paju sabiedrībai "Smiltene" nav pamatots. Neskatoties uz to, ka trīs no ēkām ir celtas ap 1900.- 1936.gadu, tomēr tās atzīstamas par tādām būvēm, kuras tikušas ieguldītas savulaik kolhozā un atbilstoši tiem likumiem, kuri regulēja namīpašumu atdošanu bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, neviena persona norādītās būves nav sev pieprasījusi. Ne tiesā, ne pašvaldībā bijušie īpašnieki ar prasībām nav griezušies.

[8.1.2] Kolēģijai nav bijis šaubu, ka tieši šis pirkuma līgums ir bijis pamats nekustamā īpašuma pilnīgai atsavināšanai prasītājam, kurš, kā noskaidrots un par to nav strīda, arī valda īpašumu kopš pirkuma līguma noslēgšanas brīža.

[9] Tiesa konstatē, ka arī šajā lietā prasītājs prasību un atbildētājs iebildumus pamato ar tāda paša rakstura apstākļiem, ka lietā Nr.C71208418. Tādejādi Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2019.gada 21.oktobra sprieduma lietā Nr.C71208418, lietas arhīva Nr. CA-0152-19/4 secinājumi, izskatot šo lietu, ir saistoši tiesai.

[10] Ar ieilgumu lietu iegūst par īpašumu, ja ieguvējs to ir valdījis likumā noteiktu laiku kā savu, ievērojot arī citus likumiskus nosacījumus (Civillikuma 998.pants). Lai valdījums nodibinātu īpašumu ar ieilgumu, ir vajadzīgi: 1) priekšmets, ko var iegūt ar ieilgumu; 2) tiesisks pamats; 3) valdītāja laba ticība; 4) nepārtraukts valdījums; 5) noteiktā laika notecējums; 6) lietas īpašnieka tiesiska iespēja izlietot savu tiesību uz lietu (Civillikuma 999.pants).

[10.1] Atbilstoši Civillikuma 1013.pantam, lai iegūtu lietu ar ieilgumu, tā jāvalda labā ticībā, t.i., nezinot šķēršļus, kas nepielaiž iegūt to par īpašumu. Labticīgs valdītājs ir tas, kurš pārliecināts, ka nevienam citam nav vairāk tiesību valdīt lietu, kā viņam (Civillikuma 910.pants). Savukārt Civillikuma 1018.pants paredz, ka, lai iegūtu īpašumu ar ieilgumu, ieguvējam vajag pa visu likumā noteikto laiku nepārtraukti un netraucēti valdīt iegūstamo priekšmetu un rīkoties ar to kā īpašniekam. Kas pēc ieilguma noteikumiem valdījis 10 gadu laikā nekustamu īpašumu, kurš zemesgrāmatās uz viņa vārdu nav ierakstīts, tas atzīstams par tādu, kas ieguvis šo nekustamo īpašumu ar ieilgumu, un tam ir tiesība un pienākums prasīt šā iegūšanas pamata ierakstīšanu zemesgrāmatās uz sava vārda (Civillikuma 1024.pants).

[10.2] Ieilguma būtība ir tā, ka gadījumā, kad lieta ilgāku laiku atrodas kādas personas lietošanā, un šī persona to lieto kā savu, tad pēc zināma laika šī persona var iegūt lietu savā īpašumā (sk. Vītiņš V. Vispārējs tiesību pārskats. Otrais izdevums. Valda Birkava komentāri. Rīga: Izdevējfirma SIA „Verdikts", 1993, 113.lpp.). Īpašuma iegūšana ar ieilgumu pamatojas uz ideju, ka īpašuma tiesības pāriet uz ieguvēju arī tādā gadījumā, ja lietu nodošana nav notikusi iecerētajā veidā, taču nodošanas darījuma defektus spēj labot laika tecējums, faktiskais valdījums un ieguvēja labticīgums. No citiem īpašuma iegūšanas veidiem tas atšķiras ar to, ka iegūšana pamatojas nevis uz vienu juridisku faktu, bet uz vairākiem – Civillikuma 999.pantā uzskaitītiem faktiem, kuru esība jāpierāda personai, kura pamato savas īpašuma tiesības ar ieilgumu. Minētās normas 2.punktā kā nepieciešamais fakts ir norādīts valdījuma tiesiskais pamats, kam jābalstās uz tāda tiesiska pamata, kas pats par sevi varētu piešķirt īpašuma tiesību. Šajā sakarā juridiskajā literatūrā norādīts, ka valdījuma tiesiskā pamata pierādīšana nepieciešama tikai tādā gadījumā, ja izceļas strīds. Tad tam, kas iegūst īpašumu ar ieilgumu, jāpierāda sava valdījuma tiesiskais pamats (Civillikuma 1031.pants.). Parasti šāds tiesiskais pamats jeb tituls ir darījums, pamatojoties uz kuru puses iecerējušas nodot īpašuma tiesības, taču kaut kādu iemeslu dēļ tās nav pārgājušas uz ieguvēju.

[10.2.1] Pilnīgi pietiek, ja ieguvējs var atsaukties uz šādu juridisku aktu, kaut arī konkrētais juridiskais akts ir zināmu iemeslu dēļ nederīgs (sk. Rozenfelds J. Lietu tiesības. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 2000, 111.lpp.). Tātad prasītājai, kura prasību pamatojusi ar ieilgumu, jāpierāda derīgs darījums pēc satura un noteiktās formas (Civillikuma 1009.pants), nevis iemesli, kādēļ darījums nav ierakstīts zemesgrāmatā.

[10.3] Civillikuma 1006. pants nosaka, ka valdījumam, lai tas dotu tiesību iegūt kādu lietu īpašumā ar ieilgumu, jābalstās uz tiesiska pamata, kas jau pats par sevi varētu piešķirt īpašuma tiesības, bet kam attiecīgā gadījumā sevišķa šķēršļa dēļ īpašuma iegūšana tūliņ nav sekojusi.

[10.3.1] Valdījuma tiesiskie pamati, kuri var kalpot īpašuma iegūšanai ar ieilgumu, norādīti Civillikuma 1007. pantā, tie ir: - visas darbības un visas stāvokļa pārmaiņas, kas pašas par sevi ir viens no pirmējiem īpašuma iegūšanas veidiem, un proti, piegūšana un pieaugums; - visi tiesiskie darījumi, saprotot ar to kā vienpusējus gribas izteikumus, tā arī līgumus, kuru mērķis ir atdot īpašumu citam; - likumiskā mantošana, uz kuras pamata mantinieks var iegūt ar ieilgumu arī svešas lietas, kas ietilpušas viņam piekritušā mantojumā; - likumīgā spēkā nākuši tiesas spriedumi, ar kuriem ieguvējam atzīta īpašuma tiesība.

[10.4] Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2019.gada 21.oktobra spriedumā lietā Nr.C71208418, lietas arhīva Nr. CA-0152-19/4, secināts, ka prasītājs ir pierādījis Pirkuma līguma tiesiskumu un pušu gribu saistīties pirkuma darījumā.

[10.4.1] Tiesai, izskatot šo lietu, nav pamata apšaubīt, ka 2003.gada 6.augusta Pirkuma līgumu neviens nav apstrīdējis. Kā arī atbildētājs pretprasību par īpašuma tiesību atzīšanu valstij uz strīdus ēkām nav cēlis.

[10.5] Tiesa atzīst, ka prasītāja valdījums balstās uz tiesisku pamatu – Pirkuma līgumu.

[10.5.1] 2020.gada 1.aprīlī Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", laidienā Nr.65, (l.l.142) tika publicēts paziņojums par attiecīgo lietu, nosakot trīs mēnešu termiņu iebildumu pret prasību iesniegšanu tiesā.

[10.5.2] Tiesā nav pieteikušās personas, kurām ir iebildumi pret šo prasību. Tiesa secina, ka neviena cita persona nav cēlusi iebildumus pret attiecīgo prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz būvēm.

[10.5.3] Uzaicinājuma sekas ir preklūzija, t.i., personas, kam tiesības pieder, bet kas tās nav pieteikušas uzaicinājumā nosacītā termiņā, tās zaudē (V.Bukovskis Civilprocesa mācību grāmata. Rīga, 1933, 745.lpp).

[10.6] Tiesai nav pamata apšaubīt, ka Kalte atrodas uz zemes gabala ar kadastra apzīmējumu /numurs D/, kura īpašnieks ir Smiltenes novada dome, bet Šķūnis un Kautuve atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs H/. kuras tiesiskais valdītājs ir Smiltenes novada dome. Zemes gabala ar kadastra apzīmējumu /numurs H/lietošanas mērķis - rūpnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve. Zemes gabala ar kadastra apzīmējumu /numurs D/lietošanas mērķis - lauksaimnieciska rakstura uzņēmumu apbūve.

[10.6.1] Trešā persona Smiltenes novada dome nav cēlusi iebildumus pret prasību.

[10.7] Tiesai nav pamata uzskatīt, ka pastāv strīds par īpašuma tiesībām uz Kalti, Šķūni un Kautuvi.

[10.8] Tiesai nav pamata apšaubīt, ka nekustams īpašums – Kalte, Šķūnis un Kautuve kā apgrozāmas lietas ir priekšmeti, ko var iegūt īpašumā ar

ieilgumu.

[10.9] Tiesa atzīst, ka ir iestājušies visi nosacījumi, lai prasītāja nekustamos īpašumus –Kalti, Šķūni un Kautuvi, iegūtu uz ieilguma pamata.

[10.9.1] Saskaņā ar likuma "Par atjaunotās Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību"16.pantu, īpašuma iegūšanai ar ieilgumu (CL 998., 1031.p.) tā termiņš (1023.-1024.p.) sāk tecēt ar 1992.gada 1.septembri, neatkarīgi no tā, kad fiziskā vai juridiskā persona, kura pretendē lietu iegūt īpašumā uz ieilguma pamata, ieguvusi to savā valdījumā.

[10.9.2] Saskaņā ar Civillikuma 876.pantu, valdījums ir īpašuma tiesībai atbilstoša faktiska vara par lietu un labticīgs valdītājs ir tas, kas pārliecināts, ka nevienam citam nav vairāk tiesību valdīt lietu, kā viņam. Civillikuma 998.pantā noteikts, ka ar ieilgumu lietu iegūst par īpašumu, ja ieguvējs to valdījis likumā noteiktu laiku kā savu, ievērojot arī citus likumiskus nosacījumus.

[10.9.3] Lietā nav strīda, par to, ka kopš 2003.gada 6.augusta, t.i., vairāk kā 10 gadus, prasītāja nepārtrauktā valdījumā atrodas Kalte, Šķūnis un Kautuve. Tiesai nav šaubu par ieilguma nodibināšanas pamatu–valdītāju labo ticību (Civillikuma 1013. un 1015. pants). Tiesa nekonstatē šķēršļus, kuru dēļ prasītājam būtu bijis iemesls šaubīties par viņu valdījuma tiesīgumu.

[10.10] Atbilstoši Civillikuma 1030.-1031.pantam un 1024.pantam, kas pēc ieilguma noteikumiem (1000.-1022.p.) valdījis 10 gadu laikā nekustamu īpašumu, kurš zemesgrāmatās uz viņa vārda nav ierakstīts, tas atzīstams par tādu, kas ieguvis nekustamo īpašumu ar ieilgumu, un tam ir tiesība un pienākums prasīt šā iegūšanas pamata ierakstīšanu zemesgrāmatās uz savu vārdu.

[10.10.1] Tiesa secina, ka ir pamats atzīt prasītājam īpašuma tiesības uz Kalti, Šķūni un Kautuvi.

[10.10.2] Jebkuras lietas izskatīšanā svarīgs ir tās rezultāts – taisnīgs spriedums (sk. Satversmes tiesas 2014.gada 9.janvāra sprieduma lietā Nr. 2013-08-01 secinājumu daļas 11.punktu). Arī no Latvijas Republikas Satversmes 1.pantā ietvertā taisnīguma principa izriet, ka tiesas spriešanas uzdevums ir atrast patiesu un taisnīgu lietas risinājumu, citiem vārdiem sakot, tiesas darba rezultātam bez šaubām ir jābūt „taisnīgam spriedumam" (sk. Satversmes tiesas 2003.gada 4.februāra spriedumu lietā Nr. 2002-06-01). Šāda atziņa nostiprināta arī judikatūrā (sk., piemēram, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 17.septembra sprieduma lietā Nr. SKC- 127/2015 (C33374512) 8.punktu un 2014.gada 25.februāra sprieduma lietā Nr. SKC-111/2014 (C15168810) 11.punktu; Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 10.maija sprieduma lietā Nr. SKC- 218/2013 (C33112108) 8.punktu).

[10.10.3] Tiesa uzskata, ka pretēja sprieduma taisīšana, t.i., noraidot prasītāja prasību, būtu arī pretēja Civillikuma 1. un 5.pantā norādītajiem principiem. Proti, Civillikuma 1.pants paredz, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības, bet 5.pants - kad lieta jāizšķir pēc tiesas ieskata vai atkarībā no svarīgiem iemesliem, tad tiesnesim jāspriež pēc taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem.

[11]

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tos samaksātos izdevumus.

[11.1] Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas pirmajā teikumā ietvertā tiesību norma nav piemērojama gadījumos, kad persona, kura ir atbildētājas procesuālajā statusā, nav aizskārusi prasītāja tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses un nav devusi iemeslu prasītājam prasības celšanai (sk. Augstākās tiesas 2018.gada 29.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-48/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0129.C04057015.2.S)).

[11.2] Tiesa atzīst, ka tiesāšanās izdevumi šajā lietā no atbildētāja nav piedzenami – tie jāuzņemas pašam prasītājam, jo atbildētājs nav aizskāris prasītāja tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses un nav devis iemeslu prasītājam prasības celšanai.

Rezolutīvā daļa

Tiesa, saskaņā ar Civilprocesa likuma 187., 190.,193.pantu,

n o s p r i e d a:

1. Apmierināt pilnīgi SIA „KALNA TOMĒNI" reģ.Nr.44103028880, prasību.

   1.1. Atzīt SIA „KALNA TOMĒNI" reģ. Nr.44103028880, īpašuma tiesības uz būvi – /Nosaukums A/, kadastra apzīmējums /numurs A/, kas atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs D/, adrese: /adrese C/.

   1.2. Atzīt SIA „KALNA TOMĒNI" reģ. Nr.44103028880, īpašuma tiesības uz būvi – /Nosaukums B/, kadastra apzīmējums /numurs M/, kas atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs H/, adrese: /adrese A/.

   1.3. Atzīt SIA „KALNA TOMĒNI" reģ. Nr.44103028880, īpašuma tiesības uz būvi – /Nosaukums C/, kadastra apzīmējums /numurs C/, kas atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs H/, adrese: /adrese A/.
2. Spriedums sastādīts un pieejams Vidzemes rajona tiesā Valmierā 2020.gada 12.oktobrī.
3. Sprieduma pasludināšanas diena – 2020.gada 12.oktobris.
4. Lietas dalībnieki spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas – 2020.gada 12.oktobris, Vidzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Vidzemes rajona tiesā.

Tiesnesis D.Līdacis